

ДОКЛАД

ОТ

ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ПО ОКОЛНА СРЕДА

ОТНОСНО ЧЛ. 38 ОТ НАРЕДБАТА ЗА

ИЗИСКВАНИЯТА ЗА ТРЕТИРАНЕ НА ИЗЛЕЗЛИ ОТ

УПОТРЕБА ГУМИ

София
2012г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Увод.....	4стр.
I. Основни положения в Наредбата.....	4 стр.
1. Цел на Наредбата.....	4 стр.
2.Обхват на Наредбата.....	5 стр.
3.Задължения на лицата, които пускат на пазара гуми.....	5 стр.
II. Преглед на ситуацията в страната след влизане в сила на Наредбата.....	5 стр.
1. Организации по оползотворяване и лица, изпълняващи задълженията си индивидуално.....	5 стр.
2. Издадени разрешения на лица, извършващи дейности по третиране на ИУГ.....	7 стр.
3. Предприети мерки и действия от организациите по оползотворяване и лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално.....	7 стр.
III. Количествени данни във връзка с изпълнението на Наредбата.....	8стр.
1.Пуснати на пазара гуми.....	8стр.
2. Оползотворени ИУГ.....	9стр.
3.Изпълнение на целите по оползотворяване на ИУГ от задължените лица.....	10стр.
4. Изпълнение на целите по оползотворяване на ИУГ на национално ниво.....	10стр.
Заключение.....	10 стр.

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ И АБРЕВИАТУРИ

- Наредба– Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС № 183 от 20.08.2010 г., обн. ДВ. бр.69 от 3 Септември 2010г., изм. ДВ. бр.29 от 8 Април 2011г.);
- МОСВ - Министерство на околната среда и водите;
- ИАОС - Изпълнителна агенция по околна среда;
- РИОСВ – Регионална инспекция по околна среда и води;
- ПУДООС – Предприятие за управление дейностите по опазване на околната среда;
- НСИ - Национален статистически институт;
- ИУГ – Излезли от употреба гуми;
- ООп- Организация по оползотворяване на излезли от употреба гуми
- ЗООС – Закон за опазване на околната среда;
- ЗУО – Закон за управление на отпадъците (обн., ДВ, бр.86 от 30.09.2003 г., посл.изм. ДВ. бр.30 от 12.04.2011г.);
- Наредба № 9 - Наредба № 9 за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публичния регистър на издадените разрешения, регистрационни документи и на закритите обекти и дейности (обн. ДВ, бр. 95 от 2004 г.);
- Наредба за МПС - Наредба за изискванията за третиране на отпадъците от моторни превозни средства (обн. ДВ, бр. 104 от 2004г., посл.изм.ДВ, бр.29 от 08.04.2011г);
- ДР – Допълнителни разпоредби от Наредбата

Увод

Докладът се изготвя от Изпълнителната агенция по околна среда съгласно чл. 38 от Наредбата за изискванията за третиране на излезлите от употреба гуми, приета с ПМС № 183 от 20.08.2010г (обн. ДВ. бр.69 от 03 септември 2010, изм. ДВ. Бр.29 от 08 април 2011), в сила от 01.01.2011г.

Настоящият доклад е първия, който се изготвя след влизане в сила на Наредбата. Основната цел на доклада е да се направи извод за постигане на заложените в Наредбата цели, като се обобщава информацията за отчетната 2011г. за пуснатите на пазара гуми и излезлите от употреба гуми (ИУГ), информация за издадените разрешения на лица, извършващи дейностите по събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане на ИУГ, броя на издадените разрешения на организациите по оползотворяване (ООп) на ИУГ и броя на утвърдените програми на лицата, които пускат на пазара гуми, които изпълняват задълженията си индивидуално.

I.Основни положения в Наредбата

1. Цел на Наредбата

С Наредбата се определят изискванията за събирането, транспортирането, съхраняването, оползотворяването и/или обезвреждането на излезли от употреба гуми, като се регламентират:

- предотвратяването и ограничаването на замърсяването на околната среда в резултат на третирането и транспортирането на ИУГ;
- предприемането на мерки от лицата, които пускат на пазара гуми, за събирането, оползотворяването и/или обезвреждането на ИУГ, без риск за човешкото здраве и околната среда и постигане на целите за оползотворяване;
- въвеждането и функционирането на екологосъобразна система за управление и контрол на дейностите по събиране, транспортиране, съхраняване, оползотворяване и/или обезвреждане на ИУГ;
- информирането на крайните потребители за ролята им в разделното събиране на ИУГ и наличните системи за разделното им събиране.

С влизане в сила на Наредбата се въвеждат и някои забрани относно ИУГ:

- изоставянето, нерегламентираното изхвърляне и изгаряне или друга форма на неконтролирано обезвреждане на ИУГ;
- изгарянето на ИУГ освен от лицата, притежаващи разрешение или комплексно разрешително по чл. 12, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО);
- депонирането на цели и нарязани ИУГ с изключение на велосипедни гуми и гуми с външен диаметър, по-голям от 1400 мм;
- предаването на ИУГ на лица, които не отговарят на условията по чл. 15, ал. 1 от Наредбата.

2. Обхват на Наредбата

Наредбата се прилага за всички видове гуми (външни, вътрешни и плътни), пуснати на пазара, в т. ч. от пътнически, товаро-пътнически и състезателни автомобили, автобуси, камиони, мотоциклети, велосипеди, превозни средства и съоръжения за гражданското строителство, индустрията и авиацията; селскостопански и горскостопански превозни средства и съоръжения, товарачни машини и други.

Излезлите от употреба гуми, образувани в резултат на разкомплектуването на излезлите от употреба моторни превозни средства (ИУМПС се зачитат за изпълнение на целите по чл.21, ал.3 от Наредбата за изискванията за третиране на отпадъци от моторни превозни средства при тяхното регенериране и/или оползотворяване, като разходите са за сметка на лицата, пускащи на пазара МПС.

3. Задължения на лицата, които пускат на пазара гуми

Съгласно Допълнителните разпоредби (ДР) на Наредбата, "Лице, което пуска на пазара гуми" е физическо или юридическо лице, което е производител и/или вносител, и/или лице, което въвежда на територията на страната от територията на друга държава – членка на ЕС, и предоставя гуми на друго лице срещу заплащане или безплатно и/или ги използва като част от търговска, производствена или професионална дейност с цел продуктите да бъдат разпространени или използвани на територията на Република България.

Лицата, които пускат на пазара гуми, отговарят за разделното събиране, съхраняването, транспортирането, оползотворяването и/или обезвреждането на ИУГ, като оползотворяването се извършва по един от следните методи:

1. чрез регенериране;
2. чрез изгаряне с оползотворяване на енергията;
3. чрез преработка с цел получаване на крайни продукти или на суровини за производството на крайни продукти;
4. чрез влагането им като материал в строителството, включително влагането на цели и нарязани ИУГ като материал в строителството на депа.

Лицата, пускащи на пазара гуми, отговарят за оползотворяването на ИУГ в количество (в тонове) не по-малко от 65 на сто от количеството (в тонове) гуми, пуснати от тях на пазара на Република България през текущата година. За изпълнението на тези си задължения, са длъжни да осигурят възможност за приемане на ИУГ от крайните потребители в местата на продажбата и на смяната им.

II. Преглед на ситуацията в страната след влизане в сила на Наредбата

1. Организации по оползотворяване и лица, изпълняващи задълженията си индивидуално

Наредбата изцяло е базирана на основните принципи на ЕС – „замърсителя плаща” и „отговорност на производителя”. Така лицата, пускащи на пазара гуми са изцяло отговорни за направените разходи за разделното събиране, предварителното третиране, оползотворяването и/или обезвреждането на излезлите от употреба гуми.

Лицата, които пускат на пазара гуми, изпълняват задълженията си индивидуално или чрез колективни системи, представлявани от организация по оползотворяване. По смисъла на ДР, "организация по оползотворяване" е юридическо лице, регистрирано по Търговския закон, което не разпределя печалба и управлява дейностите по събиране, транспортиране, регенериране, рециклиране и оползотворяване на ИУГ.

През отчетната 2011г. разрешение от Министерството на околната среда и водите (МОСВ) за извършване на дейност са имали пет ООп за ИУГ:

1. „Норд Авторециклинг” АД – Решение № ООп-70 - 00/17.11.2010г;
2. „Екогуми” АД – Решение № ООп -72 - 00/21.12.2010г;
3. „Екомедиана” АД – Решение № ООп -73 - 00/14.12.2010г;
4. “Гумирек” ЕАД – Решение № ООп -74– 00 / 25. 01. 2011г;
5. “Трансинс Авторециклиращ Консорциум” АД – Решение № ООп –84 – 00 / 20. 10. 2011 г.

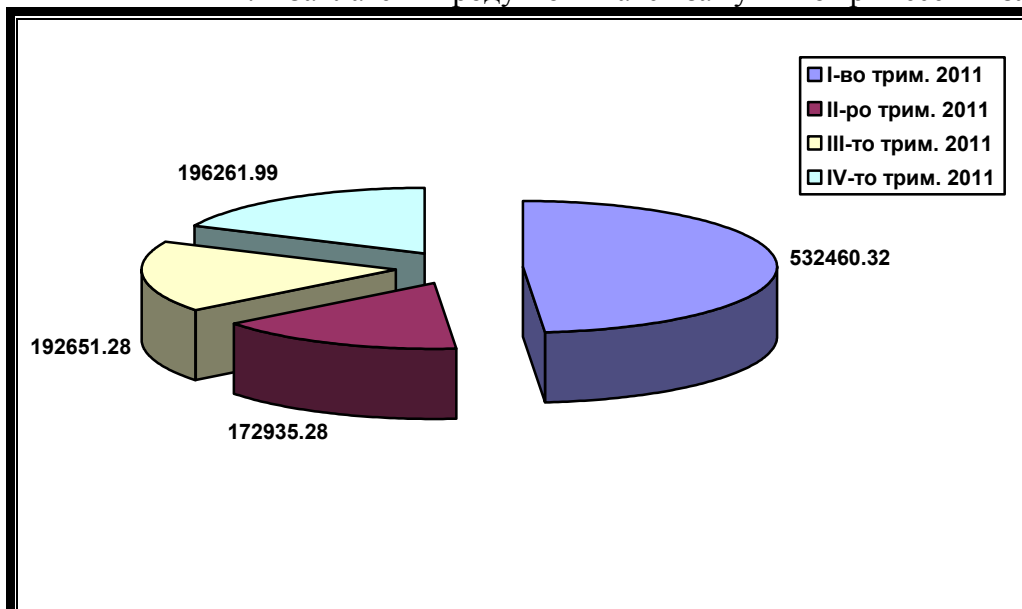
Две са фирмите, които имат утвърдени програми за индивидуално изпълнение на задълженията си по Наредбата:

1. “Омнифак” ООД
2. „Ванина Експорт” АД.

Лицата, които не изпълняват задълженията си индивидуално и не членуват в ООп, заплащат продуктова такса в Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС), като събраните средства се изразходват за дейности свързани с управление на ИУГ, както и за финансиране на екологични проекти в съответствие с Правилника за устройството и дейността на ПУДООС. Събраната сума от заплатени такси за гуми през 2011г. възлиза на 1094308.87 лв.

На Фиг. 1 е показано разпределението на заплатените продуктови такси за гуми в ПУДООС по тримесечия за 2011г.

Фиг. 1 Заплатени продуктови такси за гуми по тримесечия за 2011г.

Източник: ПУДООС

2. Издадени разрешения на лица, извършващи дейности по третиране на ИУГ

До края на отчетната 2011г. действащите разрешения за дейности по третиране на ИУГ издадени от съответните органи са 251. В Табл. 1 е представен броя на разрешенията по кодове на операциите за третиране на ИУГ съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО.

Табл.1 Брой издадени разрешения по кодове

Код на операция	Брой разрешения
D5	1
D14	1
D15	6
R1	4
R3	22
R7	1
R12	24
R13	192

Източник: ИАОС

3. Предприети мерки и действия от организациите по оползотворяване и лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално

Съгласно чл. 37 от Наредбата, ежегодно до 31 март лицата, които пускат на пазара гуми, изпълняващи задълженията си индивидуално, и организациите по оползотворяване на ИУГ представят на изпълнителния директор на ИАОС информация за предходната година за:

◇ Предприетите мерки за организиране на събирането и оползотворяването на ИУГ:

- сключване на договори с големи сервизи, места за продажба, извършващи смяна на гуми, големи генератори на ИУГ, индустриални предприятия, получаване директно от населението;
- сключване на договори с общини за организиране на събиране на ИУГ на тяхна територия, временно съхранение и предаване за оползотворяване;

◇ Мерките, които са били взети в случай на временно прекъсване на събирането или намаляване количеството на събраните ИУГ и тяхното последващо третиране:

- въвеждане в действие на софтуерна система за следене на количествата пуснати на пазара гуми, събраните и оползотворени ИУГ;
- проучване на възможности за износ на ИУГ за оползотворяване извън страната;
- сключени договори с повече от една фирма, оползотворяваща ИУГ;
- залагане на резервен процент на оползотворяване на количествата събрани ИУГ във вътрешнофирмената политика с цел компенсиране в случай на неблагоприятен пазар.

◇ Предприетите действия за информиране и привличане на потребителите в прилаганата система за събирането на ИУГ, включително проведените информационни кампании:

- реклама – рекламна кампания в интернет, медии, общини; отпечатване на рекламни – информационни материали; изграждане и поддържане на интернет – страница;
- проведени информационни кампании за екологосъобразно управление на ИУГ сред населението и общините;
- организирани са обучения и семинари, раздадени са информационни материали на населението и сред учебните заведения;
- преки срещи с клиенти по въпроси, свързани с ИУГ
- сътрудничество с организации по оползотворяване на други видове масово разпространени отпадъци с цел изграждане на цялостна екологична представа у подрастващите и потребителите по отношение оползотворяването на видовете отпадъци и опазването на околната среда;

III. Количествени данни във връзка с изпълнението на Наредбата

1. Пуснати на пазара гуми

Съгласно ДР на Наредбата, "пускане на пазара на гуми" е първото предоставяне на гуми на разположение на друго лице срещу заплащане или безплатно като част от търговска или професионална дейност с цел продуктът да бъде разпространен на територията на Република България и/или използван като част от търговска, производствена или професионална дейност.

Лицата, които пускат на пазара на Република България гуми, подават информация за количеството гуми, пуснато от тях на пазара. В 10-дневен срок от получаването им, данните се обобщават и предоставят на публичен достъп на интернет страницата на ИАОС. Информацията се актуализира на всеки три месеца и съдържа данни от ООп и лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално, но не включва данни от ПУДООС.

Табл.1 Количества пуснати на пазара гуми за 2011г.

Справка за количествата пуснати на пазара гуми за 2011г.	
Период	Количество, тон
01.01.-31.03.	5 755.981
01.04.-30.06.	5 318.39
01.07.-30.09.	6 810.060
01.10.-31.12.	6983.18
01.01.-31.12.	24867.611

Източник: ИАОС

В Табл.1 са представени количествата на пуснатите на пазара гуми както по периоди, така и за цялата година. Съгласно публикуваната информация, през 2011г на пазара на Р България са пуснати 24867.611 т. гуми.

По данни на националния статистически институт (НСИ) за 2011г гумите:

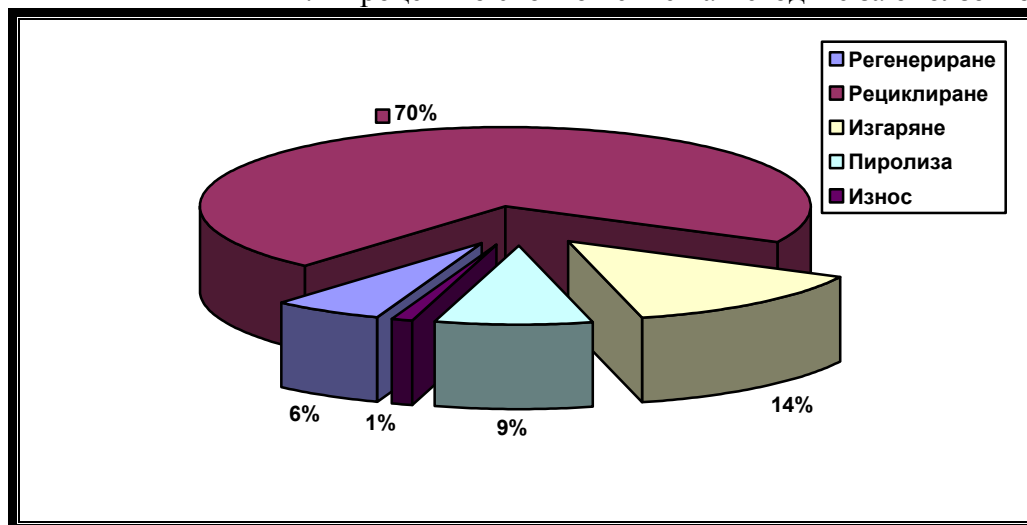
- въведени на територията на РБългария от друга държава – членка на ЕС, и/или внесени от държава извън ЕС са 27408.217 т;
- изпратени от територията на Република България към друга държава – членка на ЕС, и/или изнесени към държава извън ЕС са 2513.786т.

2. Оползотворени ИУГ

Съгласно информацията получена от одиторските доклади по Наредбата лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално и ООп са постигнали цел по оползотворяване на ИУГ в размер на 68.26% .

На Фиг.2 е изобразено процентното съотношение на методите, чрез които са оползотворени ИУГ. Най – голям е дялът на ИУГ, оползотворени чрез рециклиране – 70%, 14% са изгорени, 9% са оползотворени при пиролизни процеси, 6% – чрез регенериране и 1% е износът с цел оползотворяване съгласно чл.8, ал.2 от Наредбата.

Фиг.2 Процентно съотношение на методите за оползотворяване

Източник: МОСВ

Съгласно информацията получена по Приложение 6 от Наредба № 9 за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публичния регистър на издадените разрешения, регистрационни документи и на закритите обекти и дейности (Наредба № 9) през годината са образувани 5700.275т ИУГ и 4938.175т са налични към началото на отчетния период. От тях 1017.154т са третираны на площадката, 4.25т са предварително третираны, 4093.354т са предадени за оползотворяване, 24.545т са предадени за обезвреждане и 5499.147т са налични към края на отчетната година. По данни получени по Приложение 10 от Наредба № 9 оползотворените в страната ИУГ са 16201.057т, като от тях 455.245т са получени от внос.

3. Изпълнение на целите по оползотворяване на ИУГ от задължените лица

Съгласно Заповед № РД – 369 / 09.05.2012г. всички лица, които изпълняват задълженията си индивидуално, както и всички ООп, с изключение на “Трансинс Авторециклиращ Консорциум” АД, са доказали изпълнение на задълженията си по оползотворяване на ИУГ и са постигнали заложените в Наредбата цели, поради което не следва да заплащат продуктова такса за гуми.

“Трансинс Авторециклиращ Консорциум” АД, за периода от получаване на разрешението за осъществяване на дейност като организация по оползотворяване (20.10.2011г.) до 31.12.2012г. няма сключени и действащи договори с лица, пускащи на пазара гуми. Въз основа на представената в одиторския доклад информация, организацията също се освобождава от заплащане на продуктова такса, тъй като се доказва липса на пуснати на пазара гуми.

4. Изпълнение на целите по оползотворяване на ИУГ на национално ниво

Съгласно информацията от ООп и лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално пуснатите на пазара гуми през 2011г. е 24867.611т. По данни, получени от Наредба № 9 оползотворените ИУГ, образувани от физически лица и предприятия на територията на страната са 15745.812т.

Постигнатата цел по оползотворяване на национално ниво е 63.32%.

Заклучение

От събраната и обработена информация за 2011г. могат да се направят следните заключения:

1. На територията на страната има пет действащи организации по оползотворяване на ИУГ.

2. На територията на страната има две фирми с утвърдени програми за индивидуално изпълнение на целите по Наредбата.

3. Всички лица, които изпълняват задълженията си индивидуално, както и всички ООп са доказали изпълнение на задълженията си по оползотворяване на ИУГ и са постигнали заложените в Наредбата цели.

4. Постигнатата цел по оползотворяване на национално ниво е 63.32%.